

Statenmededeling

Onderwerp

Actualisatie leegstand agrarisch vastgoed Noord-Brabant - Rapportage Wageningen Environmental Research

Datum

16 april 2019

Documentnummer

GS: 4506076

PS: 4510096

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De 'Actualisatie leegstand agrarisch vastgoed Noord-Brabant, Ontwikkeling aard en omvang agrarisch vastgoed tussen 2012 en 2017 in provincie Noord-Brabant' van Wageningen Environmental Research (WENR).

Aanleiding

In 2016 heeft Wageningen Environmental Research (toen Alterra geheten) de [omvang van de vrijgekomen agrarische bebouwing in Noord-Brabant](#) in de periode 2000-2012 in beeld gebracht, met een inschatting van de leegstand en de prognose tot 2030. Dit is onderdeel van het programma Brabantse Aanpak Leegstand, waarvoor u in hetzelfde jaar de bestuursopdracht heeft vastgesteld. Het onderzoek maakt deel uit van de eerste programmalijn "Kennis en monitoring". De data over agrarische leegstand worden veel gebruikt. Er was vraag naar een actualisatie. Omdat inmiddels de cijfers voor het peiljaar 2017 beschikbaar zijn hebben wij WENR gevraagd de rapportage uit 2016 te actualiseren (bijlage 1). Deze Statenmededeling geeft een overzicht van de uitkomsten van dit onderzoek. Onderzoek en rapportage bevatten geen gegevens over de doorwerking of effecten van het besluit "Versnelling Transitie Veehouderij". Dit besluit is genomen na de periode die WENR nu heeft onderzocht c.q. waarover data beschikbaar zijn.

Bevoegdheid

Uw Staten hebben in 2016 de [bestuursopdracht voor het programma Brabantse Aanpak Leegstand](#) vastgesteld. Dit programma bestaat uit vier programmalijnen, waaronder de programmalijn "Monitoring en kennis". Gedeputeerde Staten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de bestuursopdracht.

Kernboodschap

- 1. Het onderzoek van WENR is een actualisatie van het onderzoek uit 2016, waarin de leegstand van agrarisch vastgoed tot en met 2012 is onderzocht. Dit nieuwe onderzoek laat zien dat de toename van het leegstaand agrarisch vastgoed in de periode 2012-2017 in lijn ligt met de resultaten van het eerdere onderzoek. Ook de prognose voor de jaren tot 2030 laat eenzelfde groei zien als het eerdere onderzoek.*

Datum

16 april 2019

Documentnummer

GS: 4506076

PS: 4510096

Volgens de actualisatie zijn in de periode 2012-2017 in Noord-Brabant ruim 2.100 agrarische bedrijven (van de ca. 11.500 bedrijven in 2012) gestopt op ca. 2.400 locaties. Dus in 5 jaar tijd is 1 op de 5 bedrijven in Noord-Brabant beëindigd. Dit is een grotere afname dan verwacht op basis van de prognose uit de vorige studie. Daar werd verwacht dat van 2012 tot 2030 ca. 4.500 bedrijven op 5.000 locaties zouden stoppen. In 2017 is daar dus al ruim 40% van gestopt. Belangrijkste oorzaak is niet zozeer een versnelde bedrijfsbeëindiging, maar een administratieve opschoning in de registratie van de land- en tuinbouwbedrijven in 2016. Bij de CBS-Landbouwtelling in 2016 is het aantal bedrijven eenmalig sterk gedaald met 12%. In Noord-Brabant zijn vooral bedrijven met een zeer kleine economische omvang uit de registratie weggevallen.

In Noord-Brabant zijn er 4.200 bedrijven met een bedrijfshoofd boven de 55 jaar. Daarvan zullen tussen 2017 tot 2030 nog 2.100 tot 3.000 agrarische bedrijven op ca. 2.300 tot 3.100 agrarische locaties stoppen. Deze bedrijven hebben namelijk geen potentiële opvolger. Op deze vrijkomende agrarische locaties staat 4,3 tot 6,4 miljoen m² agrarische bebouwing (zie bijlage 1, tabel 2.6). Naast gebouwen met een woonfunctie, is daarvan 3,5 tot 5,3 miljoen m² enkel bedrijfsgebouwen (stallen/schuren).

- 2. Het onderzoek van WENR laat zien dat de aard van de leegstand van het agrarisch vastgoed in de periode 2012-2017 is veranderd ten opzichte van voorgaande jaren en in de komende periode nog verder zal veranderen.*

De gemiddelde oppervlakte van de bebouwing per locatie waar de agrarische activiteiten stoppen neemt toe. Was de gemiddelde agrarische bebouwing op vrijkomende erven tussen 2000-2012 ca. 820 m² en tussen 2012-2017 ca. 1125 m², komende jaren gaat het om gemiddeld ca. 1875 tot 2050 m² agrarische bebouwing per locatie. Er komen dus steeds grotere bouwvolumes op de agrarische erven vrij.

Op de vrijkomende erven staat relatief meer bebouwing van een recenter bouwjaar dan voorheen. Dit leidt in de prognose tot een grotere oppervlakte die hergebruikt gaat worden voor agrarische bedrijven. Dit is uiteraard gebaseerd op aannames en omgeven met veel onzekerheid, maar past wel in de trend dat steeds meer agrarische bedrijven op meerdere locaties actief zijn en locaties met nog relatief nieuwe stallen en schuren overnemen.

Consequenties

- 1. Met de rapportage komen wij tegemoet aan de vraag vanuit provincie en gemeenten naar meer actuele data over leegstand in het buitengebied.*

In en door de provincie zijn en worden de data over agrarische leegstand in het buitengebied, intern en extern, veelvuldig gebruikt. Dit is onder meer het geval in Regionaal Ruimtelijk Overleggen en in provinciale en regionale voorlichtingsbijeenkomsten over ondermijning. Ook kunnen wij hiermee voorzien in de toenemende vraag van gemeenten naar actuele gegevens. De data bieden bovendien een goede basis voor de vraag waar kansrijke combinaties kunnen worden gemaakt tussen bijvoorbeeld water- en natuuropgaven en de aanpak van leegstand.

- 2. Het onderzoek van WENR onderstreept het belang van de ingezette aanpak om eigenaren te stimuleren om tijdig in beweging te komen en met gemeenten samen te werken in een gebiedsgerichte aanpak, in de geest van de Omgevingswet, zoals het PON in de Tussentijdse beleidsevaluatie Brabantse Aanpak Leegstand heeft bepleit.*

Het PON onderstreept in de Tussentijdse beleidsevaluatie het belang van een gebiedsgerichte aanpak en een integrale benadering van de omgeving. Stimuleer gebieds- en omgevingsvisies en de gezamenlijke dialoog, waarin gestopte boeren en agrarische ondernemers de ruimte krijgen om in samenspraak met hun omgeving en de overheid plannen te ontwikkelen voor hun bedrijf en leegstaande of leegkomende schuren en stallen. Een ontwikkeling die oplossingen moet bieden aan de eigenaar(s) én aan de in de omgevingsvisie gestelde doelen. Het ten volle benutten van onderliggende data is in deze trajecten nog niet vanzelfsprekend en krijgt met de actualisatie door WENR een extra stimulans.

Europese en internationale zaken

Niet van toepassing.

Communicatie

Gezien de vraag naar en het belang van de data zullen wij een actieve communicatie-aanpak ontplooiën. Wij informeren de media door middel van een persbericht en een update van de factsheet (zie bijlage 2), zoals die ook bij het vorige onderzoek van WENR (voorheen Alterra) is gepresenteerd. Ook plaatsen we een nieuwsbericht in de diverse eigen communicatiemiddelen, zoals de Brabantsite, relevante nieuwsbrieven en social media. Verder worden de actuele cijfers verwerkt in de webviewer op www.brabant.nl/leegstand, zodat de cijfers op wijk/kernniveau te raadplegen zijn.

Datum

16 april 2019

Documentnummer

GS: 4506076

PS: 4510096

Vervolg

In de aanpak van agrarische leegstand werken wij nauw samen met een Taskforce VAB's, waaraan 35 wethouders uit Brabantse gemeenten deelnemen. In de eerstvolgende bijeenkomst van de Taskforce, juni 2019, zullen wij met hen de uitkomsten van de rapportage bespreken alsmede de gewenste follow-up in de samenwerking tussen provincie en gemeenten.

Datum

16 april 2019

Documentnummer

GS: 4506076

PS: 4510096

Bijlagen

1. Actualisatie leegstand agrarisch vastgoed Noord-Brabant, Ontwikkeling aard en omvang agrarisch vastgoed tussen 2012 en 2017 in provincie Noord-Brabant, Wageningen Environmental Research.
2. Factsheet Lege stallen en schuren in Brabant 2019.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: mevrouw Saskia (C.P.J.M.) van Eenbergen, tel. 06-18303244, cveenbergen@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw Caroline (C.A.J.) Janssen, tel. 06-52794161, cjanssen@brabant.nl.